ReaderWorks

Standard

Nichita Stănescu

POEZII INEDITE

I.

Cîntecele inorogului

ATUNCI – ROMANŢĂ

Era adînc, era tăcut,
picau pe jos andante
foiri de foi, cînd între noi
l-am rechemat pe Dante.

Eram absurd şi spălăcit
şi, lighioană dragă,
de ghiduşari zburau bondari
zbenguitori, în şagă.

Era o broască lîngă lac
micuţă şi ţestoasă,
Un stîlp de lemn şi telegraf,
vroia scîncind, acasă...

...Şi becul a rămas stingher,
în mijlocul luminii...
Trecu în gînd, pe lîngă noi,
Francesca da Rimini.

Ceva micuţ de tot şi viu
s-a strîns în carapace,
Năsucă, ai strîmbat din glas
şi-ai zis că nu îţi place.

Buc., miercuri 9 martie 1955

DUPĂ PLOI

Aruncă-ţi văpăile negre din gene
hotarul din tine şi mersul alene,
dă-mi mîna şi hai să fugim din hotare
copila mea dragă, e soare, e soare...

Noroiul cărării de-ţi scuipă despoiul
nu pasul ci ochiul ţi-atinge noroiul
şi nu-ntoarce geana să vadă, rebel
cald sîngele nostru cum tremură-n el.

Privirile[1] dacă ţi-s arse de soare
nu ochiul ci drumul sub talpă te doare
şi nu-ntoarce geana să vezi prin noroi
nici umbrele noastre cum fug după noi.

Dă-mi mîna şi hai să fugim înainte
copilă mlădie, copilă fierbinte
La capul cărărilor şerpuitoare
e soare în ierburi, în ramuri e soare...

Buc., sîmbătă 21 ian. 1956

1 deasupra, genele, şters

CEAS SURD

“Ea n-a venit şi nimeni mireasă

nu-mi va mai fi soţie“

Ady Endre

Am aşteptat întîi, să se usuce bine
noroaiele şi nopţile din mine...
Dar palma fierbîntată-a rechemat în ea
garoafa înflorită-n coapsa ta
şi buzele încinse-au vrut în ele
sărutul cu arsuri de stele.

Tu goală-mi aiurai în piept
cuvîntul mort, cuvîntul cel nedrept:
“– Ce-s patimile arse toate-n tei?...
...şi fericirea toată, toată... ce-i?“

– Poate privirea ta cu unde line
străluminată pînă-n mine
Poate uitarea ce fărîmă
potecile cu mers de rîmă
intrate-n orele tîrzii...
...ori poate mersul tău cînd vii...

Am aşteptat apoi, tăcerile să vină

cu aiurarea lor de taină şi lumină
cu noaptea destrămată, calmă
Dar orele mi se rostogoliră-n palmă
şi buzele-ngîimară-n ceasul surd, un cînt
din vorbe-amestecate cu pămînt.

Buc., ianuarie 1956

PRELUDIU ÎN SI

Lustra joasă orb şi-a rătăcit lumina
pe gravura lui Ravel şi Debussy
şi şarpele din mîini mi se opreşte-n Si
şi se opreşte fremătînd, pianina;

Surd, tăblia coboară pînă-n clape
tremurînd în Si îngînă[1] – locul ei
făptura ta de somn, plutind în funigei
pe-acest sfîrşit de stele şi de ape.

Cîntec spart veghează încă, în odaie,
Dansatorii încă nu s-au dezlipit
şi încă, braţul cel străin e-ncolăcit
de cingătoarea ta ce se îndoaie.

Pete pe tăblie, pete moi, de sînge,
îşi ghicesc haot conturul tremurat
cum umed braţul îţi zdreleşte sînul dat
şi te adună-n coapse şi te frînge.

Ape murmură în cărnuri şi în oase...
Albă, vii[2] din umbra răsturnată-n prag,
ca şi de-atîtea ori, să-mi spui că îţi sunt drag
şi să îmi lauzi mîinile nervoase.

Hai, iubito, spune-mi, spune-mi înc-odată:
şarpele din mîini, oprit în Si era?
Ca o frînghie galbenă şi udă-n lustra grea[3]
se clatină lumina atîrnată...

Buc., duminică 26.II.1956

1 iniţial adună, şters

2 deasupra lui te desprinzi

3 iniţial ...Ca o frînghie umedă în lustra grea

* * * [...Şi roţile reci sacadate pe şine]

...Şi roţile reci sacadate pe şine
sfredelul acesta... tăcerea aceasta...

iar voi privi cîmpul negru
agăţat de fereastră...

Dar umbrele-acele pe caldarîmele[1] reci?
...ciudate şi gingaşe ca o meninge...

Departe-n tîrziul nopţilor vechi
şi fereastra ta se va stinge.

iulie 1956

1 după caldarîmele, vechi şters

SCURTĂ POVESTIRE

De mine cum[1] trecea grăbită
Îşi rupse umbra şi apoi[2]
cum i-o luai în braţe, iute
veni ca să mi-o ceară înapoi[3]

şi astfel ditamai bărbatul[4]
a fost nevoie ca s-ajut
o fetişcană, să-şi înnoade
umbra la gleznă, cu-n sărut[5].

1 iniţial: de-un spin, pe cînd

2 alături: de-un spin grăbindu-se
să treacă
îşi prinse umbra şi apoi
grăbindu-se

3 pe aceeaşi pagină,
alte variante ale strofei:
genunchiu-mi las în ierbi, şi umbra
subţire-a ei, ce-am prins-o lesne
cu un sărut
cu un sărut
la glezna sveltă i-o înnod

e umbra mea ce-o ţii în braţe

şi mi-am pierdut-o alergînd

mi-a spus

4 alături: astfel o ajutai zîmbind

şi-a trebuit, spunîndu-mi că-i grăbită

deşi nu mă pricep

umbra subţire, regăsită

la glezna sveltă să i-o-nnod

5 la final, încă o variantă barată:

şi-a trebuit apoi ca să-mi închin

genunchiul

să o ajut

în iarba veche, deşi n-am mai făcut-o

să o ajut

cu un sărut să îi înnod

la glezna sveltă să o-nnod.

SEVĂ DE PRIMĂVARĂ

Apele ochilor s-au amestecat
cu poleiul de pe-acoperişe
Nu mai cutreieri jivină piezişe
lemnul plopilor suri, îngheţat.

Iată, ţi-am prins la urechi, rotogoale
cerceii albaştri de fată
Te răsfiri, şi parcă auzi deodată
luna cum sună pe străzile goale.

Pete albe, lespezi albe, un zid infinit
pete albe, şi una prelinsă
Mijlociul e-ntors, inelaru-nchircit
...arătătorul cu aşchia ninsă.

30. XI. 1957

MARINĂ

Se-nfioară botul de licorn,
a surîs şi a-ntristare
Dintr-o cupă-ntr-alta lent mă torn
ne-ncercată, grea, licoare.

Arcul bolţilor s-a rupt cu-o stea
care-o linge cerul, marea
Masa grea de piatră, masa grea
cupe bate-n lună.

Ah, pînă la gleznă e culoarea neagră
violetul urcă pînă la genunchi
roşul pîn' la coaste, trupul mi-l subţie

Şi mă torn din cupă-n cupă leneş
pe cînd tandra agonie
înfioară uniform
a surîs şi a-ntristare
botul fraged de licorn.

UN RĂSĂRIT MARIN

(variantă la Marină)

Se-nfioară botul de licorn
a surîs şi a-ntristare
Dintr-o cupă-ntr-alta lent mă torn
ne-ncercată, grea, licoare.

Arcul bolţilor s-a rupt cu-o stea
care-o linge cerul, marea
Braţul greu, de piatră, mîna grea[1]
cupe bate-n lună

Ah, pînă la gleznă e culoarea neagră
violetul urcă pînă la genunchi,
pîn' la coaste movul
        trupul mi-l subţie[2]

Dintr-o cupă-ntr-alta lent, mă torn
Noaptea-n tandră agonie
Înfioară uniform
a surîs şi a-ntristare
botul fraged de licorn[3].

1 iniţial Masa grea, de piatră,

masa grea

2 iniţial roşul pîn’ la coaste

trupul mi-l subţie

3 iniţial strofa arată astfel:

Şi mă torn din cupă-n cupă, leneş,

pe cînd tandra agonie

înfioară uniform

a surîs şi a-ntristare

botul fraged de licorn.

ALE TURNURILOR UMBRE

Turn rămas pe lume
dintr-un timp barbar
ca o mistică rachetă de granit
nezvîrlită niciodată,
aerul se-ngălbeneşte
împrejurul tău, de vreme,
la crenelul tău oprit[1].

Mă opresc o clipă lîngă tine
aşteptînd
o zvîrlire-n sus, spre lună
dar tu mori în nemişcare scuturînd[2]
umbra ca o ancoră sunînd
niciodată smulsă din pămînt.

Şi copilăria-mi, cuburi cuburi
într-o amintire o mai ţin
împrejurul gleznei ridicată lin,
strică[3] şi reface pieţe vechi şi ruguri.

Îmi privesc genunchiul şi surîd
e şi-aici o altă amintire
Pare-un rîu ceţos ce duce colorînd
către mare săbii, scuturi în neştire.

Cînd deodată-mi mîngîi pieptul viu[4],
E un cerc de-argint pe care-l sună
luna ce-am cuprins-o-ntr-un tîrziu
Într-un turn de la pămînt la lună.

1 întreaga strofă este barată

2 după înfigînd şters

3 în mss. strigă din inadvertenţă

4 din cauza unei pete de cerneală, lecţiuni incerte ale ultimelor trei versuri

RITM MOLCOM[1]

...Ondulele limpezi coborîte-n sînge
şi steaua aerului nu se răsfrînge...

Prin zborul cocorilor, iată
privirea te aşteaptă filtrată[2]
Paşii tăi îi aud şi tu nu vii
cu liniştea suplă a marilor fluvii.

Lîngă copacii de marţi
lîngă copacii de miercuri
lîngă copacii de joi
lîngă copacii de vineri
O, paşii tăi limpezi şi tineri!

1 iniţial poezia se intitula Cîntec încet

2 după <filtrată> apoi strecurată şters

NAŞTERE

Greu atîrnam şi-ncetinit
de-un cordon[1] imaginar
de care se-agăţau[2] lunar
şi descrescînd către zenit

bunica, străbunica şi
femeile străvechi, în şir
din care trupul mi-l deşir
de mai nainte de a fi

De-un cordon[3] crescînd mereu,
în faţa unui zid întins
de soare-aprins, de lună stins
vai, atîrnam şi-ncet[4] şi greu.

1 iniţial ombilic apoi otgon

2 iniţial atîrnau apoi legănau

3 iniţial ombilic apoi otgon

4 deasupra unui cuvînt indescifrabil, probabil adînc

CONEXIUNI

Aer magnetic smulgîndu-mi spre tine
liniştea, calmul, dorinţa de-a fi
Zid de sticlă, în care amintirile
fulgerînd[1] spre mine,
        se izbesc şi rămîn sîngerii
Cearcăne invizibile şi-mpătrind[2] privirea
pentru pămînt, pentru aer,
        pentru apă şi foc
Gînd atras, nemaiputînd să plece
spre lume din loc.
Repedea întindere pe spate a sufletului
asemenea picăturii pe lespezi[3]
irosind prea mult în greutate
limpezimi ţinînd prea repezi[4].

Apăsare de sine însuşi
bruscă gravitaţie interioară
totul prăbuşindu-se spre globul inimii
în timp ce trupul încă zboară.

1 deasupra lui venind şters

2 deasupra lui întreind şters

3 iniţial ca picătura pe lespezi

4 ultimele două versuri, iniţial: cheltuitoare de prea multă

greutate apoi: cheltuind prea mult în greutate/la susţinerea

<susţinînd> de străvezimi prea repezi

CONEXIUNI

(variantă)

Aer magnetic smulgîndu-mi spre tine
liniştea, calmul, dorinţa de-a fi
cînd fiece frunză e-o roată dinţată
în care amintirile se rup ca nişte degete
şi rămîn sîngerii (de copii)[1]
Cearcăne lungi, invizibile atîrnînd[2]
de gîtul de lebădă al privirilor
Gînd atras, nemaiputînd să plece
înapoi în relieful trezirilor
Repede întindere pe spate a sufletului[3]
asemenea picăturii de apă pe lespezi[4]
cheltuind prea multă greutate
ca să susţie străvezimi[5] mult prea repezi
apăsare de sine însuşi tu bruscă[6]
blestemată şi bruscă gravitaţie interioară
totul prăbuşindu-se spre globul inimii
în timp ce trupul se preface că zboară.

1 iniţial rupînd degetele amintirilor sîngerii

2 iniţial cercuri subiective ca cearcă-ne

3 iniţial, urmat de: apăsat de el însuşi asemenea

4 iniţial, patru versuri barate:

cînd tu suflete îndesit-aţi (sic!) devii atît de

tu suflete al meu

cheltuind prea multă greutate

prea grea

5 iniţial: pentru o străvezime

6 urmat de gravitaţie interioară, tăiat

CONEXIUNI

(variantă)

Deodată aerul a devenit magnetic
de el izbindu-mi, sîngerii,
ca de un zid de sticlă plat[1] şi rece
calmul, dorinţa de a fi.
Şi cearcăne-mi adaogă privirii
care-o mirasem de pămînt, de apă şi de foc
Gîndul atras spre mine nu mai poate
să plece spre lumea din loc[2]
Şi mi se-ntinde sufletul pe spate
brusc picătură peste lespezi
nemaiputînd să ţină greutatea[3]
acestor limpezimi prea repezi
şi simt cum fulgerînd se mută
închisa[4] gravitaţie din stîncă
şi totu-ncepe înspre globul inimii să cadă[5]
în timp ce trupul zboară[6] încă.

1 deasupra lui net, şters

2 iniţial, ultimele două versuri erau: Gîndul atras, nu-mi poate să-mi mai plece / Gîndul spre lume, din loc

3 iniţial de sine însuşi irosit de

4 deasupra lui ascunsa, şters

5 iniţial cînd totul e cum spre globul inimii să-mi cadă

6 iniţial zboară lent apoi tot mai zboară încă

Starea poeziei

COLOANA INFINITĂ

Vîrtej interior şi spus
prin luciul privirilor căzînd înapoi,
Voi, ierarhii de nouri negri
curgînd pe umeri de femeie, goi,
Unghii sclipind electric, violet,
zgîriind lumina pînă la culoare,
Tu, alunecare de toamnă spre iarnă
pe balustrada unui vînt, nemişcătoare,
Divină vocală, fluier de aur.
Sunete jupuite de melodie,
Voi, cuvinte, cu silabele în stea
ca geamul lovit de-o săgeată tîrzie.
Scări, scări de frînghie cu noduri,
Scări clătinate atîrnînd de nori,
Tu, ascensiune friguroasă spre ploaie
printr-un tunel de aripi, de condori.
Primele lui valuri s-au şi amestecat
cu varul, cu nisipul, ca-ntr-o plajă verticală.

ATENA

Ea nu avea trup.
Ceea ce-i ţinea loc de trup
era asemenea unui corn de melc.
Numai un drum dacă i-ar fi atins talpa,
de îndată trupul i s-ar fi retras în sine,
Ori s-ar fi ascuns, ca un luptător
        încolţit de săgeţi,
sub propria lui tîmplă,
        ca un scut de os înflorit
cu ghirlandele pletelor.
N-ar fi putut să calce decît pe nori,
De aceea, ea nu se arăta niciodată
        pe timp senin.
O singură dată şi-a pierdut urmele,
Dar şi atunci, ele au căzut atît de adînc
încît au devenit zid de cetate.

O, TU

Murea natura animală
cea a secundelor regine
cînd numai pentru prima oară
din nou te-am fost gîndit pe tine[1]

Ca aerul[2] din alizee
cu frunzele de toamnă tu cădeai
pe curva mea de inimă-femeie,
schimbîndu-mi-l pe Este în Erai[3].

O, tu ştreang larg[4], al vieţii mele, –
os rupt purtînd coroană suplă
rană de carne de gazele
simplă şi dublă...

...durere eşti şi fericire
amurg şi înălţare!
Cel care este este mire;
mireasă-l are cel ce are

1 iniţial, din nou eu te-am gîndit pe tine

2 urmează tu şters

3 iniţial, schimbîndu-l pe ce este în erai

4 deasupra lui lung, şters

CÎINE

Laţele somnului atîrnă de mine cînd latru
cîine la lună
la sclav, la idolatru
la singur, la împreună

Mă uit în jos ca şi cum sunetele
n-ar fi de sus în jos
ca şi cum urmele
nu mi-ar reface trecutul fioros

Dă-mi Doamne un ciolan
nu mai am în mine gîtlej
oră, an
şi nici de a fi, alt prilej

AH, FRĂȚIOARE

Ah, frăţioare
nu stau prea bine cu sufletul

Aseară, iar s-a făcut seară.
Azi noapte, iar s-a făcut noapte.
Azi de dimineaţă iar s-a făcut dimineaţă.
Şi la răsărit
iar a răsărit soarele;
şi iar a apus la apus soarele

Ah, frăţioare
nu stau prea bine cu sufletul.
Frăţioare,
nu stau prea bine cu sufletul.
Nu stau prea bine cu sufletul
...prea bine cu sufletul
...bine cu sufletul
...cu sufletul
...sufletul

PALIMPSEST

Mi-au spus că o glandă ciudată
numită gîtlej, beregată, –
odată şi numai odată
se va umfla minunată

Atunci voi tuşi, zepeline
îngerii mei cu burţile pline,
lent şi greoi şi departe
umbra lăsa-mi-vor pe carte

Homuncul! strigau alchimiştii
crezînd că m-oi face de aur
La pielea de vacă copiştii
lucrară doar pentru balaur

BOGZA STÎND DE VORBĂ CU BAUDELAIRE

Unul din ei a zis:
Viaţa mea e viaţa cuvintelor mele.
Altul dintre ei a răspuns:
Curve sunt cuvintele, şi fără plăcere!

Unul din ei a zis:
Cuvintele îmi sunt piele.
Altul dintre ei a răspuns:
Cărnii mele-i este dor de stele.

Unul din ei a zis:
Ceea ce n-am trăit – pe inima mea se culcă.
Altul dintre ei a răspuns:
Viaţa cu Moartea e dublă.

Unul din ei a zis:
Numărătoarea începe cu mine.
Altul dintre ei a răspuns:
Numărătoarea se sfîrşeşte cu mine.

Unul din ei a întrebat:
Frate al meu, ştii să numeri?
Altul dintre ei a răspuns:
Cum aş putea să ştiu să număr?!

Dialog auzit de Nichita, şi consemnat de el

PE O PLOAIE

Ah plouă cu vederea altei lumi
pe triste bănci de lemn verzui
imagini rupte din minuni
lucesc pe ploaia nimănui

Apare un palat invers
străluce o caretă
Plouă prelung lucind intens
o albă lume mult secretă[1]

Stau să mă plouă-n ochi deschişi
cu reci vederi apuse
cînd de odată în irişi
cuie mă bat prelungi Isuse

Sunt de din palma ta căzute
în viaţa mea sub ploi grăbite...

în 1972

1 iniţial, neconcretă

LENT ANIMAL

Lent animal, copacule,
îţi bate luna pe spinare
împăduchiat de păsări, ţii
lumina în samare

Apa de lut în care-noţi
devine tot mai tare,
lent animal, copacule
în plină alergare,

Şi te grăbeşte-n rostogol[1]
băltoaca asta mare
pe care tu, copacule,
o dormi cînd ea te doare.

1 iniţial dar, apoi cînd te ajută-n rostogol

ROMANTICĂ

Ea a trecut cum trece valul
de alizee peste ţărm
Eu am trecut cum trece calul
pe drum nepietruit, etern
Ea a trecut cum trece unda
pe piatra şlefuită ca şi oul
Eu am trecut cum trece hoarda
a sunetelor din ecouri
stîrnite-n peşteri mult intime
mult răcoroase şi străine
cînd gîndul meu de mult plecase
să-ţi spună că mi-e dor de tine
Ea a trecut cum trece ora
cum verdele din frunza smulsă
lăsîndu-ne amîndurora
înfăţişarea clipei plînsă
Ea a trecut lăsînd în urmă
doar pe noi doi, doar pe noi doi
umbră de cal şi cal în fugă
spre înapoi

SPIRITUL LUI PARSIFAL

Distrugea astronomia
şi de la sine, cădea tot

De aceea consideram apa[1]
ca pe o curvă.

Ea descria tot trecutul universului
în culori prietene
străfundului ochiului nostru.

Dar ea
se culca uneori în timpul nopţii
pe o idee
şi după aceea declara
feluri de somn şi feluri de viaţă ciudată.

Noi cei care eram[2]
în văzul lumii întregi
înfăţişam zeului
petrecerea noastră, moartea

1 iniţial, versul arăta astfel: Consideram cu toţii apa

2 iniţial, Noi cei care suntem

* * * [Cu toţii consideram apa]

Cu toţii consideram apa
ca pe o curvă
Ea descria trecutul universului
în culori prietene[1]
străfundului ochiului nostru
şi totuşi cu toţii consideram apa
ca pe o curvă
Ea se culca uneori, în toiul nopţii,
pe o idee
iar la trezire în zori, zvîrlea în noi[2]
cu peşti şi cu meduze
mărturisind un vis cu feluri de viaţă[3]
ciudate
Şi totuşi cu toţii consideram apa
ca pe o curvă

1 iniţial, versul era: în culori prietene străfundului ochiului

2 iniţial, versul era: şi după aceea în zori zvîrlea în noi

3 iniţial, versul arăta astfel: spunîndu-ne că a avut un coşmar

SPAŢIU GOL

Acum simt cum diavolul coboară,
cum tropăie pe străfundul ochiului meu
Iată-l: priviţi-l, salvaţi-mă,
        acum miros îmi este în nară,
Şi sudoare de Dumnezeu.
În spinare acum îl simt pe omoplat.
Da, adică nu, nu.
Ah, trup planat
zburînd spre-alaltăieri dinspre acu
– Ai aripi, mi-a spus îngerul
– Am diavol, i-am răspuns.
– Îngere! mi-a zis
– Îngere! i-am urlat.

TEXT

Iarba a obosit să mai fie verde
Calul s-a plictisit să mai aibă patru copite
Să nu mai îmi spuneţi negru sau galben
Eu nu mai cred nici în negru nici în galben
Luna s-a transformat într-un fluture
Ea s-a aşezat pe umărul tău drept
Umărul tău drept s-a prefăcut
        într-un cîmp cu flori
Şi s-a aşezat sub tîmpla mea dreaptă
– Ai adormit, mi-a spus îngerul
– Da, i-am răspuns, precis am adormit.
Dovadă e că eşti.

VEDERE ÎNLĂUNTRU

– De ce îţi ţii inima înlăuntru,
de ce o înconjori tu cu atîta sînge,
de ce o stea de carne înflorită, ţii
pe inima ta, prunce?
– Nu, nu,
ce spui tu, taci!

BOTUL CEL LUNG AL CÎINELUI

– Tu vrei să fii aidoma unui crin,
mi-a spus îngerul,
tu vrei să omori pe cei care dorm şi visează,
tu vrei să fii mirosul mirosurilor,
tu vrei să aduci ştire
despre sufletul lucrurilor,
tu vrei să ai un trup la fel de lung
cît nasul cîinelui lup,
tu vrei să fii fericit!
– Da, i-am răspuns îngerului,

MUTAŢII

Arăţi nemaipomenit
aşa cum te-a făcut mă-ta!
Cînd mergi, parcă mi-ar stoarce cineva
o lămîie pe limbă.
Hai să mutăm îngerii.
Eu duc aripile,
tu duci nimbul.
Eu duc cel de-al 2-lea război mondial,
tu, conferinţa de la Yalta.
Eu te duc pe tine,
tu duci un măr...
zise şarpele uitîndu-se fix la Eva.

DOINĂ

Pe sub vişina de la perdea
nici nimica nu era
numai clanţa de la uşă
la aer mi-a fost cătuşă
şi în mînă fostu-mi-a
bot de miel ce paşte nea,
sprînceană de fier
la un ochi de ger
care-l ţin în palmă
pînă-l fac aramă...
Ah, nu s-a deschis
irisul din vis
care plînsu-mi-s

UN COPIL TRECEA PRIN GARĂ

De la geamul trenului am văzut
        într-o gară de munte
un copil suav, o fată, trecînd
prin frigul curat, prin razele soarelui
absolut fiind, absolut existînd.

Ea tăia în două gara, aerul, muntele
ca un tunel de lumină curată,
ea trecea prin inima mea, prin osia trenului
prin aripa vulturului

Unde se ducea, nu ştiu.
Inimă, unde se ducea? Nu ştii.
Aer de gheaţă, unde se ducea?
Nu ştii.

Ea exista, ea era.
Totul se dădea în lături din faţa ei.
Ea ţinea în mînă o carte de citire
învelită într-un ziar.

De bună se seamă într-un ziar de copii[1].
De bună seamă o carte de citire
din care inorogii urmează să înveţe

să citească alfabetul inorogilor.

După ce a trecut,
şi aerului, şi gării,
şi trenului,
şi mie,
ni s-a făcut urît.

1 iniţial, De bună se seamă o carte de citire

CÎND MI-ERA LUMEA MAI DRAGĂ

Mi-au rupt orga, ceasul, cucul –
toate la un singur prînz...
cînd mi-era lumea mai dragă
şi cînd eu, divinul mînz,
fără nimeni de-a-n-călare
dam un nechezat de aur...
Mi-au stors sîmburii
pe o farfurie acră
cînd mi-era lumea mai dragă
Cînd eram un cîine
ce lătra doar la lămîie...
Mi-au dus sufletul
chiar pe el, chiar pe el,
Cînd mi-era lumea mai dragă...
– Care lume, mă-ntrebă
numărul, umbletul
– lumea lumii, îi răspunse
singurul, singurul şi, şi
străinul...
Cînd mi-era lumea mai dragă
ai murit tu, iarbă verde!

DEŞIRAREA CAPREI

Am luat-o-n braţe şi am dus-o
numai unde lumea e, –
pe şosele cu maşini am spus-o
chiar pe limba ei; Be-he, Be-he!

Botul numai sub o roată
ochiul sus sub schele
Cu o capră-n piept, – o capră
behăia[1] sub stele...

Noi te vom mînca pe tine;
te vom mulge noi, da, noi
Behăia în înălţime
unul, – cel născut din doi...

1 corectat din behăind

LA CEA CARE MĂ SUFERĂ

Piaptă≤nă≥-mă tu cu un iepure,
îmbracă-mă tu într-un plop.
Pune-mi mîna cu inel
şea – peste crivăţ!
(Numele inelului este numele tău[1].)

Ah, lasă-mă să dorm
pe o spinare de ciocîrlie!
Sunt obosit şi inelat.
Întocmai cum este Saturn,
Ah, lasă-mă să cîine!

Cîine, cîinere,
Cîineam, cîineai,
pînă cînd[2]
am să te cîine
ai să mă cîine[3]
Căţeauă!

1 în ms. versul este pus între paranteze şi şters

2 adăugat cu cerneală albastră

3 în ms. versul este şters

OCHIUL

A-o-leu, aoleu
lobodă!
Trăiască furnica regină
şi foamea de iarbă verde
Bruno a fost ars pe bună dreptate
pe bună dreptate a fost iertat Galilei
Bruno a fost ars pe bună dreptate
pe bună dreptate a fost iertat Galilei
Vom construi un colectiv de fiinţe
de natură să aducă fiinţelor
        ce nu s-au născut
imaginea unui colectiv de fiinţe
cu ochi din ce în ce mai mari
care vor desena şi vor topi
        din metale şi pietre
ochi din ce în ce mai mari
de natură să vadă lumina
din ce în ce mai mare
din ce în ce mai toată
Bruno a fost ars pe bună dreptate
pe bună dreptate a fost iertat Galilei.

1973

O LEGE

Este bine ca femeia să-l vadă pe bărbat
luptînd
numai după ce-l vede luptînd
să rămînă gravidă cu el
Numai luptătorilor li se cuvine
să li se nască prunci
Ei singuri, luptătorii, mor adevărat
ei sunt singurii care au dreptul
să fie continuaţi

* * * [Dacă nu vrei să fii minţit]

Dacă nu vrei să fii minţit
ţine-te departe de adevăr

Ceea ce nu este deosebit în nimic
ţine-l locului

Numai cel care mănîncă[1]
poate să uite

...Frumoasa de iarbă verde păscută
cînd o balegă calul, – nici
nu o mai ţine minte,
în mintea lui de cal

Hai să ne punem casa
pe lacrima unui copil

Haide tu,
să ne mai fim din nou
ai celor care ne-au născut

...Stare întărîtată, fumegare
de merinde, şi
gravidă de lumină

1 după paşte, şters

OUL OUAT DE ZEIŢĂ

Te rog chiar dacă nu poţi
să fii şi tu de faţă!

Masca este chipul uscat
al chipului
Trupul este o roată a gîndului
şi viaţa
un găinaţ al zeului

Zeul, desigur este o pasăre
îmi spuse o zarzăre

Zeul desigur
îl mănîncă pe Singur

fîlf, fîlf; – zic eu că el face...

Stau şi mă uit:
cade? – sau miroase?...

Pe rîsul pietrei, pe hohotul
stîncii
pe tot ceea ce este pat şi culcuş
oului ouat de zeiţă

1973

* * * [Mai uşoară e piatra]

Mai uşoară e piatra
pe un pămînt cu mult mai uşor
cînd de necîntărit îmi apare cuvîntul
aidoma unei păsări în zbor

Numai dacă aş trăi de două ori
mi-ar părea important adevărul, –
şi nici atunci el nu ar fi
ci numai mie mi-ar apare
că este

Plouă cu şoareci iubito
(N-ai de unde să ştii
că ăsta e un vers grozav)
Metal curgînd şi fără flacără,–
otrăvitor sunt ca mercurul

Un cap greu şi umflat pun
pe inexistenta pernă
a batjocurii[1]

1973

1 urmează: Întîmplare de secunde / noi suntem somnul / unei idei, şters

SCULAREA DIN SOMN

Ca să ştergem faptul că ne-am strîns
în braţe
vom trăi noi alte vieţi
Viaţa scîndurii,
moartea pomului...

Ca să ştergem respirarea
ne vom umple, ne vom umple
nu de aer ci de sînge, –
plini de păsări visătoare

Ca să ştergem viaţa noastră
ne vom naşte noi din nou
şi vom sta cuminţi, clociţi
de o pasăre măiastră
mai a voastră,
mai fereastră
mai trecută de o astră, –
părăsită de un astru

Întîmplare de secunde, noi
suntem somnul
unei idei

1973

AMFORĂ[1]

Un plîns în sus sunt trupurile noastre
Noi imităm durerea unui zeu

Ne vom spăla de panta rhei
murind

Acum, iubito, însă
ce e înlăuntru mai arăt a fi
iar tu
ce este în afară

Acum
ce este, mă arăt a fi
iar tu...[2]

1973

1 iniţial poezia se intitulează Strigăt

2 poezia se păstrează într-o grafie nedentificată; datarea îi aparţine lui Nichita Stănescu

SUPĂ DE CUIB DE RÎNDUNICĂ

Nemaipomenit cît de frumos poate să sune[1]
cuvîntul „căcat“ spus în limba îngerilor
Ah, şi cît de minunat poate să sune
cuvîntul „jeg“
în limba îngerilor

Cearta lor şi înjurătura lor
ah, ce cîntec
Vine sfînta Vineri
cu un dar de Sîmbătă
gol am rămas
de propria mea singurătate
Dusu-s-a ea la un urît frumos
lăsîndu-mă frumos şi urît[2].

1973

1 iniţial, Fantastic cît de superb poate să sune

2 poezia se păstrează într-o grafie neidentificată; datarea îi aparţine autorului

A SE FERI DE CÎNTEC

Cînd stingheră frunza verde se lasă să fie
orice altceva da
numai cîntată ba

Nu te lăsa cîntat porumbule
nu te lăsa cîntată
piatră

Ar zice Zeul că îţi pare rău de tine
dacă te laşi cîntat

Cîntecul este el însuşi
om nu cruce

Cîntecul este
el este, este, este
numele a ceea ce nu este
este este este

Nu te lăsa cîntat
fă-ţi alt mormînt[1]!

1973

1 poezia se păstrează într-o grafie necunoscută; datarea îi aparţune poetului

ISTORIA UNEI IDEI RATATE

Adolescent fiind, mă gîndeam la moarte
părîndu-mi rău de prea frumoasa
gingaşa şi negînditoarea carne
sortită să-nvelească osul svelt, –
şi bunăstarea de a fi !

Imaginam un schior în slalom
trecînd pe lîngă locul
        morţii(-n coborîre)
acum, la o privire distanţă, acum
la un auz
acum, atît de-aproape-ncît
mirosul putred îi sfărîmă nara

Ba, şi mai şi pe limbă
Scheletul alb al fulgului cel de zăpadă
topindu-se îi lasă-un gust de sînge.

Ah, mă gîndeam cu ce cuvinte
aş fi putut ca să descriu
zig-zagul ondulat muşcat de colţuri?

Aproape şi departe
şi mai aproape iarăşi şi mai iute

trecînd de locurile unde
se înfăptuieşte moartea.

Adolescent fiind vedeam aproape
albă şi rece decăderea unui munte
şi un schior din ce în ce mai iute
în slalom
coborînd
departe şi foarte departe
aproape, mai aproape
de locurile unde moartea altora

LA O REVEDERE

Mie nu mi se-nchid ochii;
sunt[1] bolnav de prea multă vedere,
Bolnav sunt că sunt
bolnav de boala de a fi om.

În eternul nimic, numai o piatră
fiind
totul, dintr-o dată, posibil a fost
şi chiar şi ideea

Picioare lungi, lasă-mă
mersul să ţi-l amiros!
A muri în vîrful piramidei
înseamnă a apune[2].

A apune, ah, a apune!
Cîtă risipă de piatră!...
Ce omorîre de iepuri!...
Ce doborîre de vulturi!...

1 iniţial, eu sunt

2 iniţial, versul era: înseamnă că apui

SCRISOARE

Către Petar Gudelj

Ştiu, ai ajuns la aceeaşi vîrstă ca şi mine
obosit de sublim şi doritor de somn.
Petele de sînge de pe pieptul tău
pătat de sînge cînd muşcai pasărea-n zbor
şi cînd muşcai taurul de jugulară,
acum
s-au uscat, şi-au pierdut culoarea,
mirosul...

O, pînă şi sîngele lucrurilor
umbra,
s-a uscat, şi-a pierdut culoarea,
mirosul...

Ştiu, ţi-e somn ca şi mie,
obosit de sublim îţi vine să dormi. Dormi![1]...
Ca un cuvînt nerostit
pe limba imensă şi roşie[2]
care-i atîrnă lui Dionysos din gură
cînd doarme beat-mort.

1 îţi vine să dormi. Dormi era iniţial: vei dormi

2 iniţial versul era: pe limba cea roşie şi uriaşă

O ALTĂ TRISTEŢE

Cu o bucurie rece privesc la rîma
ruptă în două din întîmplare
la ora cînd dusu-m-am pe lîngă fluviu
la locul revărsării lui în mare.
Mi-e bine şi-o rece privire contemplu,–
caii morţi care curg
în apa ceţoasă, în apa cea rece,
mi-e bine să-i văd cum se duc,
morţi cum alunecă-n apă spre mare.

Prea mulţi bărbaţi îmi cunosc femeia,
prea multe animale ştiu cîte ceva
despre interiorul clădit al vieţii mele,
despre camera de musafiri
duhnind a vărsătură.

Cu o rece bucurie număr
muştele albastre
strînse în jurul nării taurelui mort.
Mi-aş face din toate animalele
moarte
şi putrezite, iubito, un cort.
N-am milă de aripa ruptă din care
de sus nu se plouă cu sînge

N-am sete de apa cea mare
pe care nici piatra n-o plînge.

Prea mulţi îmi ştiu gustul
vorbirii alese
şi inima mea de mirare
Mi-ar mai păsa de-ar putea
să-mi mai pese
de gustul de sare din sare
Mi-ar mai fi, de-ar putea să-mi mai fie
de starea sufletelor de sub cer
şi frig aş zice, Doamne, că-mi este
dacă n-ai fi numai gheaţă şi ger.
Mi-ar mai place să rîd cu o gură
în care un dinte e iepure iar altul e lup
mi-ar mai place să dorm pe o patimă
din care stelele nopţii se rup.

Prea mulţi ştiu cu trupul lor
viaţa mea,
m-au văzut rugîndu-mă,
– prea multe orbite.
Turma aceasta de sentimente curate
prefă-mi-o, Doamne, în vite.
Mă uit cum moare de foame în cuib
puiul de pasăre phënix

cu văz de piatră şi mult colorat
ochi de onix.

Urcă-te tu pe curcubeul ce-mi creşte
din tristeţe, – o altă tristeţe
Vino tu şi vesteşte
o altă tristeţe; – tristeţe.

MORI CA SĂ RĂMÎI FRUMOS

Să ne batem pînă cînd
începem să plîngem...
Mori, mori ca să rămîi frumos
mi-au spus
şi eu de colo: Nu, şi nu mă!

Mori, mori ca să rămîi frumos
mi-au spus
dar eu mai voiam să-mi fac
o familie
din genunchiul meu voiam
să se nască un genunchi
fiul meu!

Mori! mori ca să rămîi frumos
mi-au spus
şi eu m-am repezit să şterg oglinda
de chipul meu cu chipul femeii
care mi-a promis că-mi naşte
un copil din mine şi din ea

Mori, mori ca să rămîi frumos
mi-au spus
cînd plîngeau şi li se părea

că el era plînsul

Mori, mori ca să rămîi frumos!
Da am să mor
Ba nu n-am să mor
Ba da am să mor
Ba nu n-am să mor
Ba da şi ba nu le-am răspuns

Nehotărît dacă să rămîn frumos
sau dacă cineva s-o fi găsind
Atît de frumos
încît eu, tatăl lui
să-i par un urît

Mori, mori ca să rămîi frumos!
Da, adică nu
le-am răspuns
trăind atîta cît trebuie ca să mor

A MURI LA TIMP

Să mori la timp
ca să fii frumos,
ca să rămîi frumos...

Bătrînul fără piramidă
este asemenea vederii
fără ochi

A fi nenumărabil[1] ca iarba!

1 deasupra, varianta de nenumărat neşters

CU MELANCOLICĂ RECUNOŞTINȚĂ PENTRU CÎNTEC

lui Ludovic Feldman
la ora douşprezece de noapte

Cînd nu se mai “are“
ureche pentru înverzire
la ora ciudată cînd doarme curcubeul
şi cînd iepuroaica naşte...
Cînd nu se mai “este“
aripă, măr, descălecare
şi
coastă de corabie
şi dragoste
şi ştire
...şi cînd mama ecoului
îl ceartă pe nepotul
pietrii
şi
tatăl prunului
înjură prunele de
vînăt, de mov, de
violet cardinal
şi cînd
steaua polară

trage cortina unui nor...
mă gîndesc la tine
cu prietenie, ca şi cum
prietenia ar fi o piatră
cu înţelegere
ca şi cum înţelegerea
ar fi o piatră
cu dor,
ca şi cum dorul
ar fi o piatră,
cu dezesperare,
ca şi cum
dezesperarea
ar fi o piatră,
cu frumuseţe,
ca şi cum frumuseţea
ar fi o piatră...
cu frăţie
ca şi cum frăţia
ar fi o piatră
cu o piatră,
ca şi cum piatra ar fi piatră
cu armăsar de cal
cu diamant de piatră
cu codru de pom...
cu vorbire

de O

de Oo!...

de Om.

Sensul iubirii

REVIZUIRI

Următorul grupaj de poeme ne înfăţişează o altă latură a creativităţii lui Nichita Stănescu.
Este vorba de opt poezii, publicate deja, dar revizuite de autor direct pe exemplarele tipărite, şi anume: cinci din volumul Sensul iubirii, apărut la E. S. P. L. A. în 1960, şi alte trei din volumul O viziune a sentimentelor, apărut la Editura pentru Literatură în 1964.
Ambele volume, cu menţiunea „Exemplar de lucru al autorului“ se află în Fondul „Nichita Stănescu“ de la Muzeul Literaturii Romîne.
Pentru acest număr al revistei, am ales variantele corectate şi adăugite, precizînd în notele finale care sunt modificările efectuate de autor. De cele mai multe ori este vorba de adăugarea sau suprimarea unei strofe, de nuanţarea unui termen sau de refacerea unei rime. Transformările nu sunt foarte tîrzii, aşa cum se poate vedea în cazul ultimelor trei poezii, publicate în 1960 şi refăcute în 1961-1962, după cum o atestă datarea autorului.

Dora Mezdrea

CÎMP NOU

E-o linişte ca la-nceput.
Printre nouri,
stelele le număr, toate cîte sînt
Bătaia inimii se sparge-n pămînt
şi se-ntoarce-n ecouri.

E-o linişte asemenea timpilor
fără prăpăd
Fac bulgări din ea şi oameni de zăpadă
Dacă vreau poruncesc ochilor mei
să îi vadă
şi ei îi văd[1].

De-aceea, aici, soarele răsare vibrînd:
crivăţul lui îmi flutură pletele
şi-ncinge danţuri!
Cîmpul, în flux, şi-azvîrle, pe rînd,
haturile, ca pe nişte lanţuri.

Da, şi le-azvîrle ca pe un fum,
ca pe nişte gratii de carcere,
şi ele se prefac în berze,
şi pleacă pe-un drum

fără întoarcere.

1 Strofă adăugată de poet ulterior

CÎMP[1]

În cearcăne verzui te ocolesc departe
vibraţiile ierbii, arcuite tandru,
şi le iveşti, şi le azvîrli în jururi, sparte
cu rîsul tău de băieţandru.

S-ar fi întins sub tine inelată
bolta de ierbi sunîndu-şi glasurile-n prund
dar tu nu ştii alt cer[2] şi treci întîiaşi dată
prin stelele ciudate, căscăund.

1 iniţial, titlul era: Cîmpie, primăvara

2 iniţial, de ea.

DIMINEAŢĂ MARINĂ

O dungă roşie-n zări se iscase
şi plopii, trezindu-se brusc, dinadins
cu umbrele lor melodioase
umerii încă dormind, mi i-au atins.

Mă ridicam din somn ca din mare,
scuturîndu-mi şuviţele
        căzute pe frunte, visele,
sprîncenele cristalizate de sare,
abisele.

Va fi o dimineaţă neobişnuit de lungă,
urcînd un soare neobişnuit.
Adînc, lumina-n ape o să-mpungă:
din ochii noştri se va-ntoarce înmiit!

Mă ridicam, scuturîndu-mi lin undele.
Apele se retrăgeau tăcute, geloase
Plopii atingeau în continuare
        secundele[1]
cu umbrele lor melodioase.

1 iniţial, Plopii-mi atingeau umerii, tîmplele

LUI WOTAN

Cu fulgere amestecat e piscul meu!
Nici arsă, mîna ta nu-l va atinge.
Din toate stîncile, strigînd mereu,
îţi zdrenţuiesc tărcata ta meninge.

Din fiecare stea a mea coboară-un şţreang.
Te-aşteaptă fiecare, iubindu-ţi beregata,
şi din sonorul trup al tău, doar un balang
va smulge vîntul, noaptea-nfiorata.

Şi-o să te clatine, şi bucuros strigînd
pe trepte de cascade, gîndul meu
ocol o să îţi dea, curînd:
atîta eşti, un stîrv[1] de dumnezeu.

Te-am întrebat de mult, în care parte
ţi-e inima, şi n-ai ştiut[2].
Oh, de nimica ţi-e menirea, veche foarte
şi şţreanguri te adastă, ne-ntrerupt,
şi liniştit, te văd cum vii spre ele,
de departe...

1 iniţial, ciot

2 în textul tipărit strofa continua astfel: şi-ţi mor / reci amintirile. Şi zilele-ţi sînt moarte. / Din fruntea mea răsare / un soare vuitor

PENTRU LINIŞTEA SOMNULUI

Mă pregătesc de somn
ca de o plecare fără grabă.

Mai întîi
către tine, maică,
    îmi trimit gîndurile
pe deasupra trenurilor.
O, prin fereastra deschisă aud
sirenele locomotivelor cum şi-aruncă
săgeţile paralele.

Voi lua cu mine schelele
    şi zidurile roşii
ca să le cresc mai departe, în vis,
şi teiul din poartă – să mă-mprejmuie
cu-nmiresmatele umbre –
şi ţigările.

Da, şi un poem de Li Tai Pe
pentru odihna scurtă
    dintre două lovituri de daltă
pentru liniştea
dintre două bătăi de inimă[1].

Şi chipul tău prelung, iubito,
cu pletele sălbăticite printre cărţi,
şi-un porumbel călător voi lua,
să-mi aducă – ramură de măslin –
dunga de lumină a dimineţii
şi să mi-o lovească, uşor, de tîmplă.

Şi eu,
spărgîndu-mi masca de sticlă
        a somnului,
să spun din nou:
Te salut, zi de muncă,
te-ncep odihnit!

1 strofă adăugată de poet ulterior

MIŞCARE ÎN SUS

Cerul se deşira în curcubee repetate.
Pe dunga lor, săgeata trupului, în sus,
fiece vîrstă-şi încorda,
        tăind la jumătate
arcul culorilor, supus.

Şi se loveau în mine două sentimente,
unul venind călare,
        celalt purtat de lectici...
Era o izbitură de lumini stîrnite
ca-ntre opuşii poli electrici.

Vieţi revărsate-au fost,
        ori nouri tragici
pe sub un cer cu stele fixe şi etern.
Cerul era în mine şi-avea de orizonturi
curbate coastele spre stern,

cînd două strigăte s-au înfruntat
        în luptă
(iar semnul lor era contrar)
cu-o muşcătură l-a ucis cel veşnic
pe celalt, numai secular.

Roşul aprins sminti culoarea pală,
lancea căldurii sparse gheaţa iernii,
mireasma ierbii supse din cîmpie
mirosul cel sălciu, de sînge.

Iar netedele plane, cornul şi tăişul
în sfere le-a silit să se închidă,
săratul stinge acrul,
        dulcele-astupă amarul
ca talpa ce striveşte o omidă[1].

După aceea s-a făcut tăcere.
Mai sacada în sus un murmur de oţel,
cerul mărunt se-ntoarse iar
        în cerul mare,
geamăn şi-aidoma cu el.

Doar coama foşnitoare pîn'la ţipăt
muta tot timpul umbra ce-o zvîrleam,
cînd stam, subţire piatră-n sclipăt,
nemişcător şi drept, şi surîdeam.

Iarna [19]61-[19]62[2]

1 strofă adăugată de poet ulterior

2 data adăugată ulterior

CÎNTEC DESPRE CEA MAI ÎNALTĂ IDEE

Pe fundul oceanului de aer,
alături de coloane şi de păsări,
lăsai în voie să-mi plutească-n jururi
emoţia cea schimbătoare de contururi,
mereu crescîndă, descrescîndă pururi.

Visam tot timpul linii drepte,
şi-o febră a plecărilor în sus
cu cornul m-a izbit în pieptu-ncins,
sau, tandră, străvezimea mi-a cuprins
ca florile de gheaţă geamul nins.

Şi sentimentele porneau-nainte-mi,
de-un roşu-aprins făcîndu-se
        sub ramuri,
cînd, unduindu-şi nuanţele, mereu,
la pleoapa zării răzbăteau violaceu
şi-albastru mat luceau
        peste irisul meu.

Întîiul ochi ce l-am deschis pe lume
s-a redeschis deodată spre zenit,
şi-n graba lui, imaginile toate
le-apropie-ntre ele şi le zbate,

jumate fermecat, uimit pe jumătate.

Iar sentimentele mărunte, bune doar
să fie peste clipă martori
ciocnirii-ntre consoane şi vocale,
mureau ca de prisos, încet, şi moale
se destrămau în rotocoale.

O, dans rotund al stărilor de spirit
cu o idee numai, te înving
aşa cum rupi din saltul fără isteţime
un taur furibund sticlind lumine
cu o frînghie-ntinsă şi ţinută bine.

Cu un surîs îmi e de-ajuns
să vă alung stări ne-nchegate.
Eu nu pe voi v-aleg, vă caut,
ci sentimentul, dulce flaut
şi frate geamăn cu iubirea îl aplaud,

ce smulge ţărmul şi îl dă de-a-dura
şi-mpinge lungi carene în necunoscut,
tendoanele luminii, de-ncordare
sunînd ca valul ridicat din mare,
pe care trupul, înotînd, le taie
şi le doare.

Păstrez doar sentimentul dens
al Comunismului strălucitor de sens,
al celei mai înalte din idei,
al flăcării iscate din scîntei
ce mistuie trecutul din temei.

E o cunoaştere aidoma
        cunoaşterii dintîi,
cînd lumile-ţi încep la căpătîi,
şi-ţi bat în văz şi în auz, anume,
şi mîna-ntinsă simte o dimensiune,
şi fiece mirare e un nume.

E zborul minţii devenit aevea:
cap de copil întoarce-n palmă luna
şi dunga-nsinguratăa depărtării
mai sus o zvîrle şi mai acătării
de stelele, cristale-ale mişcării[1].

E sentimentul bărbătesc
al celei mai umane din idei,
ce-nfrăgezeşte piatra-n faţa ei
şi schimbă-n trepte lungi
        trupul de stea
al lumii care-o suie după ea.

Şi alta nu-i mai e asemenea.

Iarna [19]61-[19]62[2]

1 strofă adăugată de poet ulterior

2 data adăugată ulterior

CÎNTEC DE PRIMĂVARĂ

Desigur, primăvara mi-a ţîşnit din tîmple.
De umbre, umerii îmi şiroiesc, tăcut,
prea bine mi-e şi nu mă mai pot rumpe
de aerul rotund ce m-a-ncăput.

E-ntîia oară cînd rămîn fără de viaţă,
de primăvară-ncercuit cu frînghii,
pînă miresmele îmi dau un pumn în faţă;
trezindu-mă, le-adulmec şi le mîngîi.

Şi mor a doua oară,
cînd îmi taie chipul
pala de raze atîrnînd de crengi.
Şi iar mi se roteşte-n păsări timpul,
cînd pasul tău răsună pe sub crengi.

Cu văzu-nchis, simt cum îmi bat
peste sprîncene
imaginile tale, clinchetind[1].
Mor sacadat şi reînviu
din vreme-n vreme,
de-otrava morţii
sufletu-mi dezotrăvind[2].

O, primăvara flăcări verzi înalţă[3]
Pe rugul lor mi-e sufletul întins
pînă miresmele îmi dau un pumn în faţă,
şi mă trezesc, şi-nving şi sînt învins.

Mai 1961[4]

1 în textul tipărit: clinchetînd

2 iniţial, eliberînd

3 în textul tipărit: roşii-nalţă

4 data adăugată ulterior

HAIKU

Se dedică domnului Tobias Berggen

Întunecînd întunericul
iată
lumina.

CÎNTEC PENTRU COPII

Vicleană, femeia era indiferentă,
numai la mine era atentă.
Suavă era, ca o muscă
cu suflet de moluscă.
Se uita la mine neînţelegînd nimic
pentru că nu aveam un sens pitic.
Ea adormea, eu adormeam
eram noi doi
şi nu eram.

DEPĂŞESC LIMITA UMANISMULUI

Eu sunt o pasăre neîntrecătoare, –
nu-ntrec piatra în pietria sa,
neîntrecînd tăcerea
cu lipsa mea de urechi, –
nevăzînd vederea
nu de orb,
ci de piatră cîntătoare,
de ciocîrlie verde,
de o singură ţîţă
din care să sug cuvinte.
Ah, blestemaţilor!

„A“

Eram atît de fericit
de parcă n-aş fi fost născut.
Atît de bine mă simţeam
de parcă nu eram
Ah, şi ce spaimă
ah, şi ce spaimă
ah, şi ce spaimă.
Ah, şi ce spaimă!

CÎNTEC

Îi beam sînii
trupul ei devenise cîrciumă
Îi sărutam cu ochii şi cu gura, pîntecul,
discreţia ei devenise pîngărire, –
se lăsase de multă vreme de seară
cînd ea, zvîrcolindu-se ca un şarpe,
încă trăia şi nu putea
să poată
să moară.

LA UMBRA PIRAMIDEI

Ca o veste grabnică s-a spart geamul
prin care privirea mea trecea –
cu ochii goi văzînd un cerb, văzînd elanul
vederea mi se-nsîngera.
De uluire că sunt animale, că sunt plante,
viaţa mea se micşora
cînd celelalte, celelalte
nu fură cum fiinţa mea.

De ce ne-ai fost făcut, tu, Doamne,
atît de mulţi şi împărţiţi
în primăveri şi veri şi toamne
şi în felahi şi în hitiţi?

LUAREA PULSULUI

Cad şi mor
frunzele de sicomor, –
cad şi urlă
cărămizile din turlă,
clopote cu aripi
ding-dang, ding-dang
Eu mă rup de piele,
carne fără rang, –
năduşind cu sînge,
vouă vă vestesc:
nu mai am ce plînge
în sud-vest, –
cu puţina viaţă
care mi s-a dat,
eu v-am trăit pe toţi
lăsîndu-vă liberi
cu sfecla voastră argintie,
dragi de fitile arzînde,
căprioare blînde,
frunze fumegînde
sub soare, cu umbre,
umbre curgătoare,
fluvii spre mare,
cu peşti fioroşi,

cu demni chiparoşi,
tu, ochi care se deschide şi se închide,
voi, strălucinde stele şi livide
Ah, ce risipă e trupul omului,
şi ce tron ne este
pentru o foarte puţină poveste,
pentru mai nimic !
Luaţi aminte!

SALA TRONULUI

A fi este o credinţă,
un fel coerent de a suporta
cuvîntul şi scrierea literei A
Condamnaţi la moarte prin naştere,
desăvîrşind un păcat,
o piramidă e tot ce opunem
durerosului împărat,
care ne face, ne vede şi ne stăpîneşte,
şi care din trupurile şi vieţile noastre,
la sala lui lungă şi mută de lumină,
ne pune ferestre,
vieţuitoare
şi muritoare
ferestre.

RITUAL

Norii se-nmulţesc
învineţindu-se cu lacrimi calde de ploaie.
La şold el are un fulger.
Ah, voi munţi pietroşi
ce alăptaţi cu piatră, Calea Lactee,
din al vostru uger de piatră, uger!
Părăsisem cu toţii această foame,
capetele retezate mi le azvîrlim în stele, –
gîturile retezate gîlgîind de sînge
pătează marea cu un orizont.

ORBITE FĂRĂ OCHI ŞI OARBE

Stelele trăgeau în noi cu razele lor
omorîtoare.
Cerul ne era ca un scut albastru.
Nemaiputînd să avem două picioare,
patru picioare aveam, potcovite nemăiastru.
De pe spinarea zeului cad aripile, jos,
în noroi,
de pe şeaua mea, cade zeul în noroi.
Prea mulţi fuserăm ca să fim doi, –
unu, strigă,
plînge
şi pleacă.

AZVÎRLIREA ÎMPUŢITEI SECUNDE

Creierul acesta care se pîngăreşte
dintr-o idee
Ciorba aceasta cerebrală, cu ouă de ochi
pe sub sprîncene
M-am sculat în picioare numai de lene,
am ucis numai de frig!
Ce, voi nu ştiţi că sîngele ţine de cald?
Nespălat de amintiri, murdar,
mă azvîrl în mare; –
ţine-mă, mamă, de un picior
ca să mă zbat
şi vînăt, să mă-nec la subţioara
piciorului tău
Pleacă, tu, de la ţărm, pleacă, pleacă, –
ca nişte muşte vor sta stelele pe hoitul meu,
dar vă zic eu vouă:
murind,
voi visa visuri!

MAICĂ-MEA

Ca o murdărie erau ochii trişti ai mamei,
ca o tristeţe a trecerii timpului
Se însingurase draga şi scumpa de ea
cum un copil rămuros şi luminos şi stea.
Nu-i mai venea să facă mîncare,
tatăl meu era dus în omorîre
Ea nu mai vroia să nască
o altă albastră boltă cerească
Stea mîndră şi gravidă şi sîngerie!
De atuncea totul se începuse cu A.
Ah, Doamne, totul se începuse cu A.

ÎN CURÎND

Piatra se scîrbise de sînge,
de şirile spinărilor de parţi
Nu voia copilul ca să mai mănînce
carnea cea mai ruptă de pe alţi
Se lăsa cu foamea, greu ca un pietroi,
mă-sa lung plîngea, cu lacrimi sărate
Pe Olimp şi dezbrăcaţi stau zeii goi
cu făpturi mult neadevărate
Se înclină, se înclină, se înclină
vai, blajinătatea mea elină
şi mă răsucesc, mă frîng, mă rup,
cu Junona azi mă pup
Ea-mi pune mîna ei cea grea
peste stea,
de mi-a căzut o stea
lungă şi prelungă şi cu coadă
Cerul îmi era sicriu şi ladă!

STUPIDE CONSTELAŢII

Tu ai crescut la sînul tău un şarpe
cum ochiul raza de lumină,
cum braţul drept pipăitor, o piatră
şi cum lătratul botul cel de cîine,
cum umbra pe stejarul cel umbros,
cum osul, carnea, iară carnea pielea;
mi-e foarte frig şi fioros
nasc stele.
Veni-vor să se roage ca să mor
dar eu voi fi în altă parte
unde din nou durut, fără dureri
voi naşte şapte arte
găsindu-mi trup şi-nfăţişare
pentru A are,
mai contemplînd şi mai gîndind
stupide constelaţii.

PARŢII

Mă îmbolnăvisem de ochii ei,
de sînul ei din substantive.
Parţii băteau graniţa,
soarele mă umpluse de sudoare sărată.
N-am mai plecat,
Cezarul era rău; –
maică-mii i s-a tăiat pîntecul cu cuţitul
ca să ţin frunzele roşii ale sîngelui ei
pe tîmple.
De Roma nu mi-e frică, –
apă caldă pentru vine tăiate
adu-mi tu, iubito,
alungă-mi îngerii din vomitoriu
şi o dată cu ei
şi greaţa mea de mine.
Parţii sunt păroşi,
eu nu mai sunt în nici un fel.
Mă gîndesc să schimbăm capitala.

OSPĂŢ LATIN

Se liniştise de vînt sufocarea,
cu o smulgere rupeam copiii de la sîn.
Moarte, mi se numea plecarea,
Sunt se numea sunt
Alunecase şi se izbise
Isuse Cristoase,
cuiele tale sunt perne
Ştii că ţi le-am luat cu gura
din palmă!
Ospăţ de cuie,
soldaţi latini,
animale şi alte plante.

DEALUL-VALEA

Tremura de spaimă şi de frică
şobolanul devenit pisică
Curcubeul peste ceruri înclina
animalitatea mea
În clepsidră timpul nisipos se răsucea
ca să treacă cînd trecea
Iarbă de oase verzi de soldaţi
lăsau munţii la vale
Sărbătorile crimei începuseră,
iar mama mea gătea pentru mosafiri,
de bucurie că fiul ei
a murit ca un viteaz.

COBORÎREA DE VALE

Amăgirea cîntecului, somnul nopţii,
scîrboasa noastră fericire de a nu mai fi,
stelele, puncte pe trupurile de i
ale predestinării, –
mă ridic în picioare, iau sabia în mînă
şi strig:
– Care dintre voi e altcineva,
să vină să-l văd cu ochii!
Vai mie, însă, între timp,
piatra se face apă
şi ne-necăm cu toţii,
vineţi şi scufundaţi
pe sub carnea de corăbii.

CÎRCIUMA DIN MIJLOCUL RAZEI

Ce tristeţe, Doamne,
poate s-o ţină pe furnică în
dorinţa ei de a fi ea!?
De ce se mulţumeşte, Doamne,
fluturele c-un zig-zag!?
Ce cîrciumă e, Doamne, existenţa asta
puţind toată a morţi fripţi!
Tu, cît eşti Tu de Tu,
de ce-ţi este foame de Nu
şi numai de Nu!?

ZICERE, URLET ŞI JUSTIFICARE

Solemn alunecase cerul orizontal
îngropîndu-şi cu plîns albastru stelele
în sine.
Sunt sigur, mamă, tu, că m-ai făcut pe mine
din metal.
Hai, dăruieşte-mi tu duşmani de moarte,
dă-mi pe deasupra creştetului meu un nimb!
Mă rog de sorţi, mă rog de soarte
c-un alt de animal să mă preschimb
Stau trist, rînjesc, cu gura azi sărut
a lucrurilor, altă gură,
şi strig la voi că nu m-am început,
că încă n-am făptură!
Ai mei
încă
ei doi
nu s-au fost întîlnit.

CÎNTEC DE LEAGĂN

Cum mama cînd mă săruta pe obraz,
cum tata cînd îmi dădea o palmă pe obraz,
cum iepurii în alergare
şi cum lumina în iluminare,
stam blînd şi adormeam
visuri visam
dintr-un alt an,
de cu totul altă dată de an.

CUM O NUMIM?!

Oameni storşi
sînge de stele
fioroşi
în de-alde mele.
Strigăt de cucurig,
alb pe negru, alb.
Ah, lăsaţi-mă să strig
curcubeul dalb.

Ah, lăsaţi-mă să plîng
cu ninsoarea, cu ninsoarea,
să apun nătîng
cu doară înserarea.

Oh, tu vino, oh, subţire
şi cu ţîţă şi cu burtă
pe a mea neasfinţire
lungă, lungă, foarte lungă.

AL AERULUI

Piatra se răcise, –
te priveam, Narcise
între mari oglinde
trimbulinde
Şi fusesem eu
din munte, ecou
Şi fusesem ou
clocit de vulturul golaş.

PRIMĂVARA

Cădeam de greaua umbră a mea
izbit de tocmai flacăra
din care dumneata ardeai
cînd încă mai erai; –
piatră şi peşte,
os şi vulcan,
cer, stea şi rază
punct şi iarbă verde.

LUPTA

Am omorît numai ca să nu fiu omorît
Am tuns pletele nevestii
şi mi-am făcut din ele coardă la arc
Săgeată ascuţită l-am pus pe
pe ultimul meu născut
ca să am cu ce să trag
Mi-am înhămat muierea la inima mea
ca împotriva ideii de sus,
de jos să pot înainta
neînvins, nesupus
Pruncul meu s-a zdrobit
de inima mea bătîndă
a celui care avea timp să ucidă
şi să fie, –
lacrimile muierii mele-cal,
strugurii roşii erau şi razachie, –
braţul drept mi l-am rupt
şi săgeată l-am pus, –
Urlînd de durere, urlînd
el s-a dus, s-a foarte dus
Eu m-am preschimbat în gînd.

ROSTIRE

Pentru aer nu am nevoie de aripi,
ele sunt o insulă a zborului
Ochiul nu e făcut să plîngă lacrimi
ei să vadă
Mă spăl de mirosul meu
cu o speranţă de linişte
Apa niciodată n-a fost făcută
pentru înecaţi
ci pentru delfini şi pentru sete.

D.

Ca apa izvorînd din piatră
curgea melancolia de pe chipul tău,
        pe chipul meu
Doi peşti subţiri şi lungi
        mi-au devenit sprîncene
şi subţiată luna, lungă, albă,
mă ajuta, văzînd, să nu mai văd.
Hai tu, îngheţată, haide tu, îngheţată
ca să-mi rămîi şi mie
cu preţul gerului, ca să-mi rămîi
        şi mie.

L.

Ea îşi îngropa ochiul ei în orbita mea
ca într-un mormînt de os
deasupra cărora sprîncenele-mi stăteau
încrucişate şi umbros
Dulceaţa păcătoasei de ea!
Multe sîmbete, prea multe

DE DRAGOSTE

Tremura cîmpia ca sub elefanţi,
galben pe sub tronuri
palizii infanţi.
Cînd vin soţi acasă,
otăviţi amanţi,
ca sub prăbuşire
uriaşi atlanţi
Şi deodată, totul
se cam liniştise,
sabia şi cortul
ne murise,
de rămasem doi,
amîndoi,
în pielea cea goală,
imorală.

DE RERUM NATURA

Nudul are natura alergării,
alergarea are natura oboselii,
oboseala are natura dorului.
Dorul are natura Ei,
Ea are natura mea, –
Eu numai pe ea o iubesc.

DACĂ TU ŞI EU...

Dacă tu şi eu,
noi am fi un zeu, –
dacă eu şi tu,
am fi mugetu,
atuncea o fiară,
veche milenară,
ne-ar mugi şi ne-ar cînta
ţîţa ta şi coapsa ta, –
dar stăm muţi şi neîncepuţi,
orbi şi nevăzuţi.

SOMNOLENŢĂ

Pe jumătate treaz,
pe jumătate în somn,
visez şi cînd mă trezesc.
Pe jumătate visez, pe jumătate observ
ceea ce nu este şi ceea ce este.
Pe jumătate visez, pe jumătate observ
tot ceea ce este, fără să fie.
Pe jumătate observ, pe jumătate visez
bunăoară, bobul de orez,
de care foame-mi este
şi nu-mi este.
Pe jumătate observ, pe jumătate visez
faptul că aş fi fiu
al unui om viu.

GATA

Cu ochi mari şi proastă,
zîmbea tîmpă.
Rezemată de lumină,
cum ideea de o tîmplă
Eu o contemplam prelung
neputînd-o s-o ajung.
Mă uitam pînă orbeam, –
peste întunericul cel negru,
rege am devenit, integru, –
făr' de stele, făr' de cer
şi fără de ieniceri,
fără de zambile
şi fără de zile –

O MIRARE DISTRUCTIVĂ

Stele negre pe cer alb,
viaţă pe cadavru,
aer de pământ prin care
zbor pietrele mele; –
şi tu blondă şi eu blond,
verb cu verb.

Nu mai înţeleg nimic,
nu mai construiesc, ci stric.

EA

M-aş înveli cu cerul şi aş dormi dus,
dar piroanele stelelor mă fac Isus.

M-aş preface mort, cum munţii se prefac,
năvălitor în lume şi dac,
mi-aş pune braţul drept
pe sub o ceafă de femeie,
dar în braţul meu cel drept scînteie
de capul ei pletos şi blînd,
pe arcul altor ceruri comentînd,
suav şi blînd.

SUFOCARE

Cu cît îl înţeleg, cu atît nu-l mai pot pe aer
plin de tunelurile păsărilor
        care l-au străbătut,
înţepat cu suliţele stelelor noaptea,
mirosit de ierburi şi de cîini,
supt de flori şi de frunze primăvara.

Ah, io nu mai am de ce să-l miros
        şi să-l respir
atîta de greu îmi apare,
de mai bine ar fi mare,
iar eu delfin mare!

ALEXANDRU MACEDON CĂLARE PE O VERTEBRĂ

Alexandru se poartă cu mine
cum se poartă toate amintirile mele
cu mine, –
nu mă lasă să-mi trăiesc propria mea vedere
şi nici măcar muştele contemporane
cu mine;
mă cere tot timpul în trecut
lancie şi scut.
Desigur, eu sunt primul bărbat gravid
de ceea ce nu există şi de vid.
Desigur, eu sunt singurul bărbat
peste amintirile mele împărat
Animale verzi, animale albastre
pentru lacrimile mele glastre,
animale verzi, animale albastre
pentru lacrimile mele glastre.

DOINA

În timp ce femeia mă năştea
Doamne, de ce mi-a spus moartea Da?
În timp ce cuvinte vorbeam
de parcă eram
De ce moartea îmi spuse Da
cînd cu urlet mama mea
mă năştea,
o fiinţă pentru nefiinţă?
stejarul de altădată
coroana pentru nici un creştet
al nimicului cu fiinţa!?
Punct fără de punct
moarte fără de viaţă.
Oho, de ce mama pe cînd mă năştea
tot ce nu e, spuse Da!?

Table of Contents

POEZII INEDITE 2
Cîntecele inorogului 3
ATUNCI – ROMANŢĂ 4
DUPĂ PLOI 6
CEAS SURD 7
PRELUDIU ÎN SI 9
* * * […Şi roţile reci sacadate pe şine] 11
SCURTĂ POVESTIRE 12
SEVĂ DE PRIMĂVARĂ 14
MARINĂ 15
UN RĂSĂRIT MARIN 16
ALE TURNURILOR UMBRE 18
RITM MOLCOM1 20
NAŞTERE 21
CONEXIUNI 22
CONEXIUNI 24
CONEXIUNI 26
Starea poeziei 28
COLOANA INFINITĂ 29
ATENA 30
O, TU 31
CÎINE 33
AH, FRĂŢIOARE 34
PALIMPSEST 35
BOGZA STÎND DE VORBĂ CU BAUDELAIRE 36
PE O PLOAIE 38
LENT ANIMAL 39

ROMANTICĂ 40
SPIRITUL LUI PARSIFAL 41
* * * [Cu toţii consideram apa] 43
SPAŢIU GOL 44
TEXT 45
VEDERE ÎNLĂUNTRU 46
BOTUL CEL LUNG AL CÎINELUI 47
MUTAŢII 48
DOINĂ 49
UN COPIL TRECEA PRIN GARĂ 50
CÎND MI-ERA LUMEA MAI DRAGĂ 52
DEŞIRAREA CAPREI 53
LA CEA CARE MĂ SUFERĂ 54
OCHIUL 55
O LEGE 56
* * * [Dacă nu vrei să fii minţit] 57
OUL OUAT DE ZEIŢĂ 59
* * * [Mai uşoară e piatra] 61
SCULAREA DIN SOMN 63
AMFORĂ1 65
SUPĂ DE CUIB DE RÎNDUNICĂ 66
A SE FERI DE CÎNTEC 67
ISTORIA UNEI IDEI RATATE 69
LA O REVEDERE 71
SCRISOARE 72
O ALTĂ TRISTEŢE 74
MORI CA SĂ RĂMÎI FRUMOS 77
A MURI LA TIMP 79
CU MELANCOLICĂ RECUNOŞTINŢĂ PENTRU CÎNTEC 80

Sensul iubirii 83
REVIZUIRI 84
CÎMP NOU 85
CÎMP1 87
DIMINEAŢĂ MARINĂ 88
LUI WOTAN 90
PENTRU LINIŞTEA SOMNULUI 92
MIŞCARE ÎN SUS 94
CÎNTEC DESPRE CEA MAI ÎNALTĂ IDEE 97
CÎNTEC DE PRIMĂVARĂ 101
HAIKU 103
CÎNTEC PENTRU COPII 105
DEPĂŞESC LIMITA UMANISMULUI 106
„A“ 107
CÎNTEC 108
LA UMBRA PIRAMIDEI 109
LUAREA PULSULUI 110
SALA TRONULUI 112
RITUAL 113
ORBITE FĂRĂ OCHI ŞI OARBE 114
AZVÎRLIREA ÎMPUŢITEI SECUNDE 115
MAICĂ-MEA 116
ÎN CURÎND 117
STUPIDE CONSTELAŢII 118
PARŢII 119
OSPĂŢ LATIN 120
DEALUL-VALEA 121
COBORÎREA DE VALE 122
CÎRCIUMA DIN MIJLOCUL RAZEI 123
ZICERE, URLET ŞI JUSTIFICARE 124

CÎNTEC DE LEAGĂN 125
CUM O NUMIM?! 126
AL AERULUI 127
PRIMĂVARA 128
LUPTA 129
ROSTIRE 130
D. 131
L. 132
DE DRAGOSTE 133
DE RERUM NATURA 134
DACĂ TU ŞI EU... 135
SOMNOLENŢĂ 136
GATA 137
O MIRARE DISTRUCTIVĂ 138
EA 139
SUFOCARE 140
ALEXANDRU MACEDON CĂLARE PE O VERTEBRĂ 141
DOINA 142